

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Número 26 - segona època - Gener 2000

PAPIERS

del secretariat

Hàbits, rutines i normes de convivència

Un hàbit no neix del no res però es perd en un no res.

La complexitat que s'endevina entorn dels hàbits seria un bon motiu d'estudi. Pensant-hi una mica ens adonem que cadascú de nosaltres som el resultat d'un entramat d'hàbits que s'enriqueix i se solidifica a mida que anem madurant i creixent i que no s'acaba mai! Sabem també, principalment per l'experiència, que moltes de les expressions, comportaments o actituds – individuals i socials – tenen a la base hàbits que són el reflex de la pròpia norma, la pròpia disciplina, la pròpia regulació i la pròpia conducta. El manteniment d'un hàbit demana un vetllar constant i continuat per aconseguir l'autonomia basada en l'autoregulació i en el propi domini. Acabar allò que s'ha començat, tenir polidesa, ordre i planificació és el que trobem darrere d'una actitud responsable. I darrere la relació amb els altres? La paciència, l'escoltar i l'atendre, la renúncia i el pensar en l'altre i, fins i tot, la higiene personal en serien una probable aproximació. Darrere l'estudi? No cal ni esmentar-ho! Podem parlar, també, d'aquells hàbits relacionats amb el saber estar: seure

a taula i menjar de tot, conversar, col·laborar i aportar, ser prudent i esperar tenen a veure amb els altres, amb l'adaptació a l'entorn i a poder respondre a les inesperades i diferents situacions que la pròpia vida presenta. Poder-ho fer en cada situació és un factor emocional, d'empatia i d'hàbits. En tot aquest entramat, què és primer i què segon? Ben bé no ho sabem. El que sabem del cert és que tot això s'educa i que cal una ambientació i una seqüència. Podem imaginar d'haver pujat una escala sense haver passat per tots o alguns dels graons que un darrere l'altre la configuren? Cada graó subjecta el de sobre, i tot i que és possible saltar-ne un o potser dos a la vegada, no es pot arribar a dalt sense haver-ne trepitjat uns quants. Fer-ho seria una mica suïcida, sobretot si va de baixada! Alguna cosa semblant deu ser el treball dels hàbits a l'escola.

parlem de:

- 2 Entrevista.**
Irene de Puig
- 4 Calceu-vos les xiruques, anem d'excursió!**
- 5 Els hàbits: marc i referència.**
EP Tàrrrega
EP Caldes
EP Sant Antoni
EP Calella
- 9 Aprenem a resoldre els conflictes.**
Josep Miras

Una rutina pot tenir molta gràcia!

Parlem amb Irene de Puig.

Irene de Puig i Olivé és llicenciada en filosofia i en filologia catalana per la Universitat de Barcelona. Ha exercit la docència a diferents nivells d'ensenyament: infantil, primària, secundària i universitat fent, també, tasques de coordinació a l'ICE de Girona. Crea el grup IREF (Institut de Recerca per a l'Ensenyament de la Filosofia) compaginant la divulgació del projecte Filosofia 3/18 amb la publicació de llibres i formació de professorat.

Un hàbit és a la base de la personalitat?

Sí, això és tan antic com la divisió Aristotèlica dels hàbits en vicis i virtuts. Un hàbit genera una forma o una disposició bona i d'això se'n deia virtut i els mals hàbits serien els vicis. Això no ha canviat, penso! I en el rerefons encara hi ha la idea que els hàbits formen la personalitat. Generen les actituds i la manera de fer específica de l'home, la resta és pura natura o instint. El que passa és que el discurs és com vell, oi? Parlar d'hàbits... fa com antic, com parlar de disciplina... són paraules que sembla que hagin quedat arcaïques en el llenguatge d'ara...

Quin interès tenen els hàbits?

Per a mi? L'economia. És una economia d'energia psíquica. És molt econòmic tenir hàbits sinó, has de repensar cada vegada.

Què és crear hàbits?

Crear hàbits és una actitud activa. És una disposició i en aquest sentit la televisió és nociva perquè alimenta de forma totalment passiva i impedeix la capacitat de conceptualitzar. Tot és molt mastegat, molt concret, molt anecdòtic. La TV és antiabstractiva, i s'entén, perquè el que ha de fer és mostrar els conceptes amb imatges i per tant associem la felicitat a *coses* com pot ser un cotxe, una colònia... Jo crec que no és veritat que una imatge valgui més que mil paraules. S'hauria de comparar una imatge amb una paraula, i ja veuríem! La

TV genera o transmet, aquests sí per osmosi, clarament, hàbits passius.

Què hem d'entendre per habilitat?

Es pot entendre com una determinada disciplina, clar...! Habilitat per a mi ja sigui intel·lectual o esportiva o musical ve d'hàbit, clarament. I és un exercici de repetició i en la mesura que ja ho saps fer, pots fer-ho d'una altra manera. Ve d'adquisició, és a dir, que no és innat. Ve de disposició, no de predisposició. O sigui capacitat i predisposició serien la natura; el que hi aportem, però, fa que sigui hàbit i per tant no instint o no pur temperament, per dir-ho així, seria la repetició.

Repetició? Sona a rutina i a avorriment!

Rutina no és avorriment sinó que vol dir sistematitzar i retenir i no ha de ser avorrit. Ens dutxem cada dia i no és horrorós. Hi ha rutines que tenen molta gràcia! Per tant entenem la repetició en el sentit de rutinari, de sistemàtic, d'esforç i de consciència d'esforç. Em sembla bo que els hàbits s'incloguin en el pensament de l'escola per fer dues coses: prendre *consciència* que els nois i noies estan aprenent a fer una cosa que els és útil, i que aquesta consciència els porti a poder *transferir* una manera de fer, per usar-la en d'altres àmbits, transcendent l'àmbit estrictament escolar o disciplinari.

Quan un nen és petit es parla molt d'hàbits, i després, és que ja no en calen?

És veritat... com si ja estiguessin adquirits! És bo parlar d'hàbits com més aviat millor, però també és cert que no es poden donar per suposats. Si l'escola (l'educació eh?) no té present la formació d'hàbits des de petits amb un seguiment, en algun moment la persona es perdrà. Crec que és un tema

que afecta absolutament tota la vida i amb els petits cal fer-hi atenció, perquè és el moment àlgid en l'adquisició d'hàbits, sobretot en les habilitats de pensament.

S'ensenyen?

No es poden ensenyar, però en canvi s'han de poder aprendre. Clar, s'han de poder facilitar, propiciar, s'han de donar les condicions, circumstàncies... esperar, motivar, generar el tipus d'activitat que les faci possibles. No es poden donar, perquè un hàbit no és informació, és marc i el marc no es dona, s'adquireix. I s'adquireixen per nas, per flaire, per repetició, en algun sentit per sistematització, per aquesta rutina que dèiem però, fonamentalment, per connexions. Una habilitat no s'adquireix com un do aïllat, sinó que està enxarxat. Si no, és impossible.

Ambientació d'hàbits i projecte Filosofia 3/18. Lliga?

La gràcia que té el projecte Filosofia 3/18 és poder incorporar, en la mesura del possible, hàbits sense dolor i a més que es generin també de forma modèlica, és a dir que un pugui veure com l'altre pensa. Tot i que s'ha de passar individualment per l'exercici, a alguns estudiants, els pot donar pautes. Per tant, tinc la sospita que, sense fer-ho de forma científica ni sistemàtica, posa una mica en joc la idea que les habilitats s'aprenen en forma de xarxa.

Quines són les habilitats bàsiques?

No ho sé, crec que totes ho són. El que passa és que es deuen desenvolupar en formes diferents i amb complexitat diferent. O sigui que les habilitats són relativament poques perquè es barregen molt, no es confonen, però es toquen. Entre fer hipòtesis i justificar hipòtesis la línia és molt subtil, però és diferent. Fer hipòtesis és un exercici d'imaginació. Justificar és un exercici de raonament.

Amb tot, quina és la funció de l'escola?

Estem parlant de societats democràtiques i no tenim educacions democràtiques. Què s'espera, que això sorgeixi del no res, com una flor? Si no es planta la sement d'un ensenyament democràtic i no es donen les possibilitats perquè la gent sigui una mica pensadora per si mateixa..., la conseqüència és evident. Jo crec que les escoles haurien

de pensar-hi més, perquè crear hàbits voldrà dir, d'alguna manera, desmuntar-ne d'altres, o desmuntar passivitats i, a això, no sempre hi estem disposats. No tan sols el receptor, tampoc, nosaltres, els educadors. Desmuntar un hàbit, ens costa. Els mestres, moltes vegades, tendim a allò que ens és més fàcil: ho solucionem amb un crit o amb un toc d'ordre, i s'acaba!

Parlem de disciplina i normes de convivència?

Cal plantejar els temes de disciplina com a individuals dintre d'un grup, i que els mateixos alumnes es facin les normes i les interioritzin. Hi ha un aspecte bàsic que m'ho fa especialment difícil: és la manca de referents per als nois i noies. No pot ser que un alumne tingui clara una norma, per primera vegada, quan va a l'escola. I valors? Tant se val que siguin negatius, però que n'hi hagi, si us plau! El pitjor és quan no n'hi ha. La mainada va molt desorientada i intentar que l'escola doni referents és un repte molt gros, tot i que crec que s'ha de fer, eh?

Jo convidaria a viure la disciplina una mica com un joc. En el mateix sentit que un joc t'és útil per a moltes coses, quan trenques les normes, s'ha acabat el joc.

Una mica més d'aire fresc...?

Hi ha material que incorpora una mica d'humor a l'educació. Jo castigaria els nens a portar un pastís a classe. O tenir-los tota una tarda fent un collage. No ho sé!

Vols dir sorprendre'ls?

Exactament!

Calceu-vos les xiruques, que anem d'excursió!

El santuari de Sant Segimon.

Cada fulla, en silenci, caient tranquil·la, diu: "La vida passa, es fon, i torna, i brilla."

Us proposem una sortida: visitar el santuari de Sant Segimon. Situat en el Montseny romàntic, a una hora i poc més de Coll Formic, podreu descobrir una de les joies que guarda gelós aquest massís.

Un mapa del Parc Natural, ens ajuda a identificar el nostre destí. Enfilarem, escales amunt, la drecera que ens porta a la pista forestal. Seguint la pista, arribarem a una masia -sovint els seus gossos surten a rebre el visitant- i més endavant trobarem, a mà dreta, un sender amb un senyal que recorda que és prohibit de fer foc. A través d'ell arribarem a un prat que convidava al descans. Som a meitat de trajecte.

El sender s'enfila per portar el caminant fins a la Creu de Matagalls. Nosaltres, però, travessarem el prat per ensopegar amb la riera de Sant Segimon. En record a Sant Antoni Ma. Claret, la font Clareta, ens acull amb un vers:

*Dóna'ns sed d'eterna vida
i aigua fresca i divinal,
FONT CLARETA, beneïda
pel patró que et fa immortal.*

Continuarem, de baixada, pel camí paral·lel al riu. En trobar el creuament, tirarem pel camí de la dreta -barra el pas una tan-

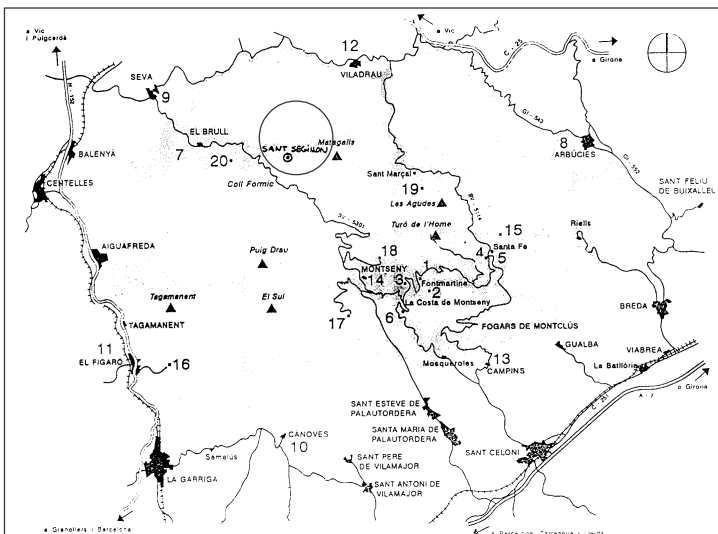
ca de ferro- que ens portarà fins al santuari. Mentre anem fent giragonses, allà, al fons, majestuós, el Pirineu. Si teniu sort en el dia, podreu observar part del Cadí i tot el Pirineu gironí. En tombar el darrer giravolt: la terra s'obre i... impressionant!

D'entre una fageda, tímidament, treu el cap el campanar: el cimbori i el gallet són els primers elements que hom divisa. Observeu al capdamunt, en un cingle quasi bé impossible, la petita ermita de Sant Miquel dels Barretons, que en el seu dia deuria de ser capella reservada a la levitació.

Ja dins, podreu observar una construcció bastida arran de roca, per aprofitar el recer del que van ser les romanalles de la vida eremítica que s'hi practicava al segle XIV. Una part més nova, bastida en diverses etapes, des del segle XVI fins al XVIII, ens dóna idea de la importància que el santuari va tenir durant uns quants segles. A més de l'església de façana barroca, podreu veure-hi les restes dels diferents edificis destinats a l'acolliment dels romeus.

Abans d'emprendre el camí de tornada, atureu-vos i admireu, per darrer cop, el paisatge que s'allarga als vostres peus: és formidable des d'aquest racó esquerp i abrupte del Montseny.

Per acabar, com que de normes va, al Montseny, i a la Natura també, hi ha normes que hem de complir:

- 🌀 respectar tots els elements que configuren el paisatge
- 🚶 usar la xarxa de pistes i camins per arribar al lloc.
- ▲ només es pot acampar dins les àrees destinades a aquest ús.
- 🚫 el boix grèvol no es pot recollir.
- 🔥 és prohibit de fer foc
- 🚗 no és permesa la circulació de vehicles fora de les carreteres d'ús públic
- 🚸 heu de respectar tots els senyals
- 🗑️ llenceu les deixalles al contenidor
- 🌲 no malmeteu el bosc

Els hàbits: marc i referència

hàbits...

Dedicació, esforç i voluntat.

UN TREBALL SISTEMÀTIC I PROGRESSIU

Equip Mestres infantil - EP Tàrraga

Els hàbits són formes de comportament adquirides a partir d'un aprenentatge o per mitjà de l'experiència.

És molt important doncs, que des de la primera etapa escolar el nen/-a vagi adquirint hàbits que li permetin una millor realització de les activitats quotidianes amb seguretat i autonomia.

Amb els anys d'experiència, ens hem adonat que el treball dels hàbits ens quedava una mica a l'aire i no es veia reflectit en accions concretes. Davant la nostra inquietud hem tingut la necessitat de crear un material nou, més motivador i proper a l'alumne/-a.

L'objectiu fonamental d'aquest treball és sistematitzar i donar una continuïtat a aquests hàbits durant tot el 2n Cicle d'Educació Infantil.

Per aconseguir aquest objectiu, el material que hem creat és un recull de làmines, que ens ajuden a treballar molt millor l'observació, l'expressió i la reflexió da-

vant la conducta/-es que hi ha representades gràficament.

Com tots sabeu, per presentar les làmines ho podem fer utilitzant diferents recursos. Aquest any, nosaltres, les hem presentat de la següent manera:

- A P-3 les làmines van arribant per correspondència dins un sobre gegant enviat per un personatge màgic: "El follet savi".
- A P-4 es penja la làmina en el tauler d'anuncis i a partir d'aquí es fa una pluja d'idees (es deixa parlar lliurement els nens/-es mentre s'està observant la làmina).
- A P-5 a partir de preguntes fem reflexionar els nens/-es sobre tot allò que fan des que entren, al matí, a l'escola. Seguidament presentem les làmines per ordre a fi de treballar la seqüenciació temporal de tot un dia.

Les làmines queden penjades a les classes durant tot el curs perquè, en qualsevol moment, puguem tornar a recordar i a reflexionar sobre un hàbit concret.

A final de curs els nens/-es s'enduran un recull de tots els hàbits treballats, on es reflectirà si els tenen assolits o no.

El seguiment d'avaluació d'hàbits el fem a partir d'una taula de doble entrada i enganxant gomets de diferent color segons:

- el té assolit (verd)
- li costa assolir-lo (groc)
- no el té assolit (vermell).

COM ACTUAR DAVANT D'UN CONFLICTE

Equip de mestres primària - EP Caldes

Quantes vegades a les escoles sorgeixen conflictes!

Sovint, i especialment en els més menuts, aquests conflictes se solucionen només comunicant-los a una persona gran. Moltes vegades ni esperen resposta. L'expliquen i se'n van. Malauradament però, no

hàbits...

tots els conflictes són d'aquesta mena i cal actuar seriosament per posar-hi remei. La crisi de valors i l'increment de la violència actuals generen una sèrie d'actuacions preventives com ara l'educació per la sociabilitat, la tolerància o la solidaritat entre moltes d'altres. Tots aquests intents s'encaminen cap a una escola pacífica on la mediació en els conflictes ha de ser una eina fonamental. De fet, els conflictes són necessaris, fan progressar. Cal plantejar-se que si hi ha conflicte és que quelcom no funciona correctament.

CONFLICTE: ESTIGUEM ALERTA!

El problema no rau en el conflicte en si mateix sinó en com el solucionem. El conflicte es produeix quan hi ha contraposició d'interessos. Llavors cal ajudar a trobar les sortides, cal ensenyar a enfrontar-s'hi, cal donar consells d'habilitat, de prudència i de moralitat. Un cop analitzats els factors que els provoquen, s'ha d'intentar buscar una resolució cooperativa.

No ens funciona, per a la resolució de conflictes, ni la resposta passiva de fugida o d'acomodació ni la resposta agressiva d'enfrontament. Aquestes respostes no ens solucionen res, ja que només eviten el conflicte o bé generen violència.

Per contra, sí que *ens funciona* la negociació que suposa arribar a uns acords i la

cooperació que crea un clima d'amistat. Per resoldre conflictes intentem de crear un clima positiu i d'aplicar unes estratègies de conducta.

- Reconèixer que hi ha un problema i que és normal que n'hi hagi.
- Calmar-se i estar predisposat a afrontar-lo.
- Que tots coneguin el problema.
- Que tots pensin solucions i que entre tots es busqui la més adient.

L'EDUCADOR ACTUA COM A MITJANCER

Mirem de tractar de manera individualitzada cada problema per petit que sigui. Intentem donar la paraula a la persona que ha plantejat el problema perquè l'expliqui amb més detall. Sovint cal fer-li algunes preguntes per ajudar-lo a explicar-se. Demanem a la part contrària sobre qui recau l'acusació que expliqui la seva versió dels fets. Normalment la situació després de les explicacions i del diàleg posterior ja porta que els implicats facin les paus i que tinguin la voluntat que no es torni a repetir. Tot i així, si el problema persisteix cal pensar altres mitjans per facilitar que es compleixi el compromís. Pot ser convenient que l'educador

- digui una última paraula tranquil·litzadora, de justícia, de reconsideració, d'ànim.
- faci un comentari on es parli de determinats valors i actituds.
- busqui mitjans per a recordar, en el dia a dia, els bons propòsits plantejats.

ELS HÀBITS A SECUNDÀRIA

Joan Quintana - EP St. Antoni

«Si un día te levantas con ganas de estudiar tomate una pastilla y vuélvete a descansar»

Anònim. Carpeta d'un estudiant de secundària.

Quan parlem que un alumne no té hàbits o que un alumne és molt treballador i té molts hàbits, què volem dir?

Quins són els hàbits que pretenem observar i millorar en els nostres alumnes.?

De forma general podem dir que *l'esforç, la dedicació, la voluntat* serien uns hàbits que configuren una bona preparació. (1)

La cita que encapçala el text seria el paradigma de l'actual situació, on preval defugir d'estudi i fer el mínim esforç. Ens ho trobem en els deures i treballs, cada dia més copiats – bé, fets en grup – (2), i especialment en el cavall de batalla de l'ensenyament a secundària, l'estudi.

Aleshores ens preguntem: què podem fer per preparar millor els nois i noies per a la societat actual. I la resposta ens agrada a mitges. La resposta comença per la pròpia actitud del docent, pel propi exemple en el treball que fem a diari, en el teatre de la classe. Segueix per un treball en equip, que tots ens posem d'acord en el camí a seguir i més difícil en la forma de fer camí.

Aquesta coordinació és vital en els nous plans d'estudi, on cada àrea ben poc pot fer per ella sola. Penso que aquest apartat serà el que determinarà les diferències entre les escoles, el rendiment dels seus alumnes, el grau de qualitat de cada centre.

Si els continguts perden importància, malgrat nosaltres, hem de tenir altres elements que ens permetin mantenir un grau de progrés dels alumnes i un d'ells seran els hàbits, tècniques, procediments des de totes les àrees que donin prou eines per poder enfrontar-se amb èxit als reptes del proper mil·lenni.

De fet els bons alumnes sempre se'n surten. De moment sí però, a la llarga, qui va millor: un alumne treballador i amb voluntat? o un alumne "simplement" intel·ligent? Què preferim a la classe: un grup d'alumnes treballadors? o un grup d'alumnes que sense esforç van superant les dificultats de cada curs? Bé, la resposta és clara, un grup d'alumnes treballadors i intel·ligents. Com que no podem escollir i, som on som, cal promoure l'esforç i la superació de les dificultats i no el simple anar fent de cada dia.

A més estarem tots d'acord en què sigui quin sigui el tipus d'alumne, sempre és millor amb uns bons hàbits personals i de treball. Cal superar altres èpoques i tal com ens suggereix la ONCE formem capital humà que la resta vindrà per la seva pròpia evolució.

(1) *Les paraules que hem citat com hàbits per assolir són les que la ONCE utilitza per diferenciar i fer promoció dels seus associats en l'actual moment social.*

(2) *Per exemple "El rincón del vago" pàgina a Internet on es poden trobar més de 2000 treballs classificats per temes i preparats per a lliurar.*

UNA MANERA DE DONAR EINES

Pilar Tiers i Dolors Ventura – EP Calella

hàbits...

22 de juny. Ens diem adéu, es fan i ens fem petons, els desitgem sort... Però ja fa dies que estem, en plural, posant fi a una etapa i prenent, en singular, decisions que volem que siguin les encertades i que esperem que cadascú estigui prou ben preparat per assumir-les de manera responsable. La major part de l'alumnat es queda a l'escola a fer el batxillerat, d'altres opten per altres camins i marxen per a estudiar cicles formatius de grau mig o realitzar formació no reglada per a incorporar-se al món del treball.

L'etapa de secundària, complexa i gratificant, té una forta influència en el futur del nostre alumnat. Treballem per formar persones responsables, conscients del seu valor personal i les capacitem per a l'autoavaluació, per ser crítics constructius amb el món i amb elles mateixes. I fer-ho de forma assertiva, positiva, sabent escoltar i participar.

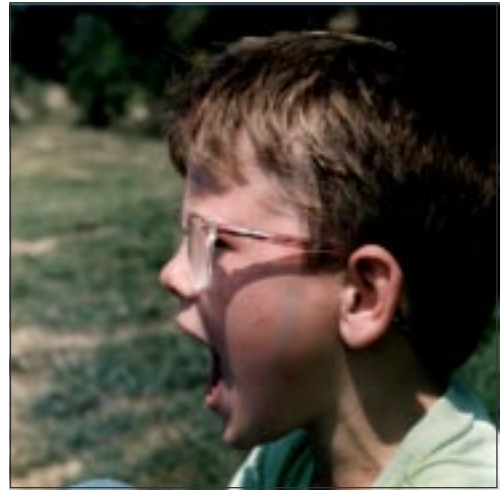

Els continguts acadèmics seran una part important de tot el procés d'aprenentatge, però determinades actituds i valors (com els que acabem d'esmentar) donaran un nou sentit i més creativitat a cada una de les seves actuacions. Ajudarem, doncs, a fer créixer persones més socials, ecològicament més conscients i actives, més hàbils en el control i interpretació de la informació i els seus mitjans; individus més dialogants i tolerants, coneixedors i entre-

hàbits...

nats per a treballar en equip i, alhora, prou autònoms per prendre les pròpies decisions quan calgui. Persones, doncs, capacitades per al compromís, essencial per conèixer en una societat tan poc solidària que, probablement es veuran abocats a reinventar i a transformar.

I, darrere de tot això, l'estratègia més decisiva per a fomentar aquests hàbits és la nostra actitud, les nostres actituds, les de tots els educadors. Perquè tots aquests valors i capacitats són (i els hem de fer dia a dia) vàlids per a tot l'alumnat, sigui quin sigui la seva decisió i el seu futur acadèmic, professional i, sobretot, personal.

què podem llegir?

**El proper número anirà dedicat a
«UNA ESCOLA OBERTA ALS VALORS DE L'EVANGELI».**

Aprenem a resoldre els conflictes

per millorar

Tot intentant-ho, anem avançant!

El tractament de la diversitat molt sovint té com a teló de fons, avui dia més que mai, el tema de la disciplina.

Problemes conductuals i la poca motivació que una part important dels nostres joves adolescents tenen pels estudis, fa que afrontar positivament els conflictes sigui força complicat.

A partir d'aquí, ens podem començar a formular una primera sèrie d'interrogants:

¿Aquests alumnes són indisiplinats perquè no arriben a uns coneixements?, o ¿no arriben a uns coneixements perquè el seu comportament no és l'adequat?

Què fem amb els qui molesten, no estudien o són descarats...? en una paraula, aquells que són conflictius? Procurem de debò educar-los, a comportar-se, d'igual manera que intentem fer que aprenguin les matemàtiques, o bé no els ensenyem matemàtiques perquè no saben comportar-se? Crec que aquests interrogants són prou interessants com per a dedicar el temps que calgui en les nostres reunions de claustre o de departaments, i en les nostres reflexions personals quan pensem en la nostra tasca educativa.

Si ens creiem que l'objectiu fonamental de la nostra missió és formar íntegrament els alumnes, si volem ajudar-los a desenvolupar tota la seva personalitat (*els alumnes són abans persones que alumnes*) l'actitud que hem d'adoptar davant dels joves que tenim en les nostres escoles ha de canviar radicalment.

En una paraula: No ens hem de reduir a ensenyar continguts acadèmics. També i essencialment els hem d'ajudar a ser persones. El col·lectiu de nois i noies ha canviat i encara ho anirà fent més, d'acord amb els canvis que es produeixen en aquesta societat que ens ha tocat de viure. No admetre això és tenir els ulls tancats. Doncs bé, nosaltres, els educadors hem d'assumir urgentment aquesta realitat i no hem de romandre estancats en el passat. Ja formen part de la història aquells temps

en què els problemes greus de conducta se solucionaven amb expulsions temporals o definitives o aplicant uns tipus de càstig més propi d'una disciplina fèrria que d'una comprensió dels problemes.

I, què hem de fer per ensenyar els nostres joves a comportar-se? Es tracta de pensar com hem d'educar per aconseguir que els nostres nois i noies actuïn sempre correctament.

I la resposta no és gens fàcil!

Potser ens hem de convèncer que, dins de les nostres programacions, també ha de tenir-hi rellevància important el bloc de continguts actitudinals i de valors. I que el tractament de la diversitat també passa per conèixer el tipus d'alumnat del qual estem parlant.

Pensem que molts alumnes conflictius ho són perquè necessiten protagonisme, perquè reclamen la nostra atenció. No creieu que, si els donéssim aquest protagonisme que demanen o si adoptéssim una actitud de més atenció vers ells, canviaria quelcom? Ho hem provat?. Els alumnes són com són i els hem d'ajudar a millorar, utilitzant tots els mitjans que tenim al nostre abast. I el més eficaç, crec jo, és mostrar-los el nostre afecte, malgrat que intentin, a vegades, fer-nos la vida impossible. Mai no podem deixar-los de costat o ignorar-los.

Dialoguem, doncs, sense defallir, amb aquell noi o amb aquella noia que ens complica la vida o que la complica als seus companys. I dialoguem amb el cor a la mà, raonant les normes de convivència que s'han establert a l'escola. Per cert, aquestes haurien de ser les menys possibles i totes fonamentades en motius obvis i entesos pels alumnes...

En definitiva, hem d'estar convençuts que no som simplement professors, sinó educadors i mestres. No som especialistes en impartir uns coneixements, sinó també i sobretot especialistes en formar personalitats.

Josep Miras -Escola Pia de Terrassa

Noticiari breu

BALAGUER

EXPOSICIÓ AL MUSEU COMARCAL SOBRE ELS 300 ANYS D'ESCOLA

A finals de novembre es va inaugurar al Museu Comarcal l'exposició "Memòria d'una fidelitat" que fa una passejada pels 300 anys de presència de l'Escola Pia a la ciutat, destacant-ne el compromís i la fidelitat.

LLIBRE DE L'ESCOLA PIA DE BALAGUER

També en el marc dels actes del tricentenari s'ha editat el llibre *300 anys d'Escola Pia de Balaguer* que n'és l'autor Joan Florensa i editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

CALELLA

FULL INFORMATIU PER A LES FAMÍLIES

Aquest trimestre hem editat el primer número del butlletí *dinA3 Informatiu*, dirigit a les famílies i al professorat. Aquesta publicació té l'objectiu de completar la informació que es dona a la revista de l'escola i assegurar que la informació arriba a les famílies.

MATARÓ

JORNADA DE FUTBOL SOLIDARI

El passat 18 i 19 de desembre es van celebrar a l'escola les 4es. Jornades de Futbol Solidari. Aquest any amb la intenció de recollir diners per a un projecte que realitza conjuntament amb l'associació de veïns de Mataró i ajudar a construir una cooperativa agrícola en un poble del Nord de Marroc. Procedència de molts dels immigrants que viuen a Mataró.

MOIÀ

DIPLOMES DE FORMACIÓ PERMANENT

Aquest més de desembre s'ha fet la 6a. edició del lliurament de diplomes dels cursos de formació permanent realitzats l'any 98. Hi han assistit representants del Departament de Treball i el coordinador d'Escola-Empresa de l'Escola Pia de Catalunya.

OLOT

PREMI RAMON VIDAL DE BESALÚ

L'Albert Masoliver i Pinyol ha guanyat el premi «Ramon Vidal de Besalú», certamen literari de conte, narracions i llegendes que s'organitza a la vila de Besalú, en homenatge al trobador medieval.

PREMIS CIRIT

La Generalitat de Catalunya i el jurat dels premis CIRIT ha premiat l'Adrià Ametller pel treball *Desenvolupament del quadre d'una bicicleta*; Glòria Pujol pel treball *Estudi dels mètodes operatius bàsics en microbiologia aplicats a l'aïllament i identificació dels grups de*

bacteris presents en dues mostres de llet; i Xavier Costa pel treball *Projecte d'una casa modernista*; tots ells alumnes de 2n de batxillerat.

INAUGURACIÓ DEL PAVELLÓ

Amb l'assistència de tots els alumnes i mestres de l'escola, el dia 26 de novembre hi hagué, a Olot, la festa de "bateig" del nou pavelló esportiu, al qual se li donà el nom de "Pavelló Germà Solà", en record d'aquest escolapi, mort a Olot l'any 93, i que tingué una gran dedicació al foment de l'esport. Els alumnes actuaren de "padrins".

SABADELL

ACTE DE LLIURAMENT DEL IV CONCURS D'EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

El dia 15 de desembre es va celebrar l'acte de lliurament de la IV edició del «Concurs d'experiències en el camp de l'educació Escola Pia de Sabadell». En aquesta edició van ser presentats sis treballs, tres dels quals procedien d'escoles d'educació especial. Els guardonats foren: *Projecte Laboral*, crèdit sobre la transició a la vida adulta i al món laboral per a alumnes amb necessitats educatives especials de Pere Farrés de l'Escola Xaloc; *Investiguem i decorem el WC* de Laura Blanco de l'Escola Nostra Llar i *Ara ve Nadal!*, una experiència per ampliar la competència comunicativa a l'entorn del pessebre de Sílvia Simó de l'escola Xaloc. Aquests treballs els trobareu a l'Equip de Gestió.

PREMIS CIRIT

L'alumne de l'escola Carles Acosta va recollir el premi CIRIT que li va ser atorgat pel treball *Additius alimentaris en l'oli de soja*.

OBSERVATORI METEOROLÒGIC

Amb les obres de reparació de les teulades de l'escola s'ha recuperat l'observatori meteorològic, que fou el primer que hi hagué a la ciutat. Aquest curs l'hem equipat amb nou instrumental. L'observatori és regit per alumnes de 2n cicle d'ESO que introdueixen, diàriament, les dades de les seves observacions a Internet perquè puguin ser consultades per tothom. I es pensa oferir aquest equipament a altres escoles.

SANT ANTONI

PREMI CIRIT PER A L'ESCOLA

La Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica, CIRIT de la Generalitat de Catalunya ens comunica que el jurat dels Premis CIRIT per a fomentar l'esperit científic del jovent, convocatòria del 1999, ha decidit incloure el nostre centre entre els deu cen-

tres educatius als quals es premia el seu esforç de promoció i participació en aquests premis.

VOLUNTARIAT

L'Andreu Clapés, Director Pedagògic de Projectes ha participat en el "Symposium on Volunteers, Global Society and the Olympic Movement" celebrat a Lausanne del 24 al 26 de novembre on va dictar una conferència sobre l'experiència de Barcelona en la formació i selecció dels voluntaris olímpics del 1992.

SARRIÀ

INFORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OcupACIÓ

Del 2 de novembre al 17 de desembre, hem realitzat accions d'informació i motivació professional per a l'ocupació, adreçades a tot l'alumnat de cicles formatius, amb l'objectiu de donar a conèixer els diferents itineraris per a la inserció laboral i, també, ajudar a descobrir les potencialitats professionals d'alumnat.

L'ALUMNAT D'FP

PUJA EL PESSEBRE AL MONTSENY

El passat 22 de desembre, després d'enfrontar-nos amb unes condicions climatològiques força complicades, vam fer cim a les Agudes del massís del Montseny. Ja són gairebé una desena els pessebres de l'escola que presideixen cims de la nostra geografia. Una vegada més la convivència i la germanor ens va acompanyar fins a cloure aquesta activitat.

TÀRREGA

CAMINADA A MONTSERRAT

Amb motiu de la festivitat de Sant Josep de Calassanç, el passat dia 26 de novembre, l'escola ho celebrà anant a Montserrat. Un cop dalt assistirem tots junts a la celebració eucarística i escoltàrem l'escolania. El dia fou complet, ja que férem una ofrena floral a Sant Josep de Calassanç, escoltàrem els consells del monjo Joan Maria Mayol i besàrem la Mare de Déu de Montserrat, tot acompanyat de cançons adients a la festivitat que ajudaren a transformar el dia fred de tardor, en un dia càlid d'amistat.

5ena EDICIÓ DEL PESSEBRE VIVENT

Professors i alumnes d'ESO de l'escola organitzem un Pessebre vivent que es pot visitar els dies 24, 25 i 26 de desembre. Aquest pessebre el realitzem al claustre i al pati de l'escola.

TERRASSA

11a EDICIÓ DELS PREMIS CALASSANÇ

El dijous 20 de gener es convocarà públicament l'11a edició dels Premis Calassanç de prosa, poesia i pintura organitzats per l'Escola Pia

de Terrassa. Els interessats poden sol·licitar les bases trucant a l'escol (tel.93 788 54 50).

FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

El dimecres 19 de gener s'iniciarà un curs de formació sobre *Eines de tutoria* destinat a tots els professors d'ESO i Batxillerats, a càrrec del senyor Lluís González de Ribera. Es tractaran temes com l'entrevista, la resolució dels conflictes, l'optimització de les reunions i el treball en equip, entre d'altres.

INSTITUCIÓ

CAMINEM CONTRA LA PENA DE MORT

El passat 26 de novembre es va realitzar a Caldes de Montbui la Caminada contra la Pena de Mort amb més de 400 nois i noies de 4t d'ESO de totes les nostres escoles.

EL SECRETARI GENERAL

VIATJA AL SENEGAL

El Sr. Ramon Francolí, Secretari General de les Institucions Escolars de l'Escola Pia de Catalunya, va visitar a finals de novembre les diferents obres que l'Escola Pia de Catalunya té al Senegal, amb l'objectiu de conèixer els diferents projectes i activitats que es duen a terme per tal d'establir-hi col·laboracions.

XÈ PREMI JOAN PROFITÓS

D'ASSAIG PEDAGÒGIC

El Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic que anualment s'atorga la nit de Santa Llúcia en el marc de la Festa de les Lletres Catalanes es va concedir a Joan Gómez pel seu treball *Breu viatge al món de la matemàtica*. La menció honorífica va ser per a Sònia Blasco pel treball *Metodologia de l'ensenyament-aprenentatge del traçat gràfic de l'escriptura*.

NADAL JOVE

Del 27 al 30 de desembre, un grup de joves de tercer d'ESO fins a segon de Batxillerat es trobaren a Moià per celebrar uns dies de joc, pregària i convivència. Enguany estrenem aquesta experiència i esperem que pugui tenir continuïtat en propers cursos.

TRASPÀS

La matinada del dia 4 de desembre morí, a Barcelona, el P. Ramon Mestre, de la comunitat de Sant Antoni, als 87 anys. El P. Ramon havia treballat en moltes escoles (St. Antoni, Igualada, Tàrraga, Nostra Senyora, Sarrià, Puigcerdà, Terrassa i Vilanova), però destaquem la seva estada a Granollers, ja que en fou el fundador l'any 1933. També havia treballat a la parròquia de Ca N'Oriac (Sabadell), a Mèxic i a Roma.

L'hàbit no fa el monjo i la campana tampoc, però...

Dificultats en el pas «dels» hàbits a «uns» hàbits.

Des de fa uns anys es parla molt de la conveniència d'assolir uns bons hàbits personals i socials. Com si ara, que ho treballem i ho programem encara féssim menys que abans. Tornem, doncs, als monjos (que per a això, els altres capellans – sense sotana– no ens serveixen). Els veiem tots uniformats al cor de l'església i assegurem que són monjos, sense saber-ne res més. En canvi, quan els trobem en altres indrets, sense hàbit, hem de fer un esforç per reconèixer-los; però aleshores potser podrem descobrir quins són els trets bàsics –els aspectes interioritzats i significatius– del seu fer de monjo.

A l'escola, abans, tots els alumnes anaven d'uniforme (la bata escolàpia té patent quasi universal!). Després, l'eliminàrem per als més grans i, ara, fins la relativitzem per als més petits. No serà també un signe de relativització de molts altres 'uniformes' mentals? A més, el 'ratllat' dels hàbits se'ns ha fet complex: capacitat de treball i ordre, responsabilitat, autonomia, rigor, planificació, previsió (ai les agendes!); i, en el camp social, integració, convivència, empatia, relació, respecte, ajut, sinceritat, solidaritat, cooperació, treball en equip, ... I sort que els pares de la reforma no els van incloure dintre d'aquell calaix de sastre d'actituds, valors i normes! Potser, per tot plegat, ens pot ser útil allò que explica un monjo de debò: "a mi ja m'agrada fer pregària, però que la campana m'ho recordi m'ajuda fins en els mo-

ments que no em ve tant de gust, em fa una mica de mandra o em noto més cansat". Això dels hàbits no deu ser, doncs, tan complicat: es tracta de saber quines 'campanes' volem que toquin habitualment. I després restar amatents quan no en sentim gairebé cap o quan en sonin masses. I, com sempre en educació, no atabalar-nos massa i actuar en conseqüència!

Zum-zum

agenda

GENER 2000

- 13 • 4a xerrada cultura religiosa, de 2/4 de 4 a 6.
- 14 • Reunió zones de pastoral, de 10 a 1.
- 17 • CEP-2, de 4 a 6.
- 19 • Curs d'atenció al públic, de 9 a 2/4 d'1.
- 20 • Reunió coordinadors FP, de 4 a 6
- 21 • Reunió coordinadors pastoral, de 10 a 1, a l'Espai XXI.
- 22 • Trobada presidents d'APA, a Olot.
- 26 • Curs d'atenció al públic, de 9 a 2/4 d'1.
- 27 • CEP-1, de 4 a 6.
- 28 • Formació programa CLIC, tot el dia.
- 31 • Formació programa CLIC, tot el dia.
• Reunió coordinadors pastoral, de 2/4 de 4 a 6.

FEBRER 2000

- 4 • Fomació Caràcter Propi, Espai XXI, de 10 a 1.
- 5 • Trobada grups 1r cicle ESO.
- 7 • CEP-2, de 4 a 6.
- 12 • Trobada grups cicle superior primària.
- 14 • Reunió Consell Institucions, de 7 a 9.
- 15 • Reunió responsables informàtica, de 2/4 de 4 a 6.
- 17 • Trobada docents 3r any, de 10 a 5.
- 18 • Formació animadors pastoral, Espai XXI, de 10 a 1.
- 21 • CEP-2, de 4 a 6.
- 22 • Trobada docents 3r any, de 10 a 5.
- 23 • Reunió coordinadors infantil, de 10 a 5. (*)
• Reunió responsables extraescolars, de 5 a 7.
- 24 • CEP-1, de 4 a 6.
- 25 • Fomació Caràcter Propi, Espai XXI, de 10 a 1.
- 29 • Reunió coordinadors secundària, de 10 a 5. (*)

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

() Alerta! Canvis respecte al calendari general.*

La revista Papers és una publicació del

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Ronda de Sant Pau, 80 2n - 08001 BARCELONA
Tel.: 93 441 00 04 - Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net - http://www.epcat.net

Consell de redacció:

Ricard Coma, Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia, Manel Pagès i Eulàlia París.

Maquetació:

Carme Roig.

Coordinació:

Eulàlia París.

e-mail **PAPERS**: eparis@epcat.net